

Hanri Matalon

Ali Giz*

Saint-Joseph Fransız Lisesi kurulalı tam 140 yıl oldu. Okulun başarı dolu öyküsünün iki bölümden oluştuğunu söyleyebiliriz. İlk bölümde Frère diye anılan din adamlarının etkisi görülür. Özellikle Matematik ve Fen alanında kıymetli öğrenciler yetiştiren Frère'lerin zamanla azalan sayısı, okul idaresini Fransızcaya aşına azınlık gençlerine yönelmiştir. Yomtov Garti, Hanri Matalon ve daha sonraları Bernard Libermann gibi matematik öğretmenleri okulun 40 yılına imzalarını atmışlardır.

Hanri Matalon bir Kadıköy beyefendisiydi. Her zaman şık giyinir, daha çok kahverengi takımları tercih ederdi. Bazen spor, bazen blazer ceketle de görebilirdiniz. Çift yüz diye anılan, kahve ve beyaz renklerden oluşan ayakkabıları pırıl pırıl parlardı. Saçları dökülmüş, tepesi açılmıştı. Ancak iki yanda kalan saçlar özenle taranmış olurdu. Sakal tıraşına ne kadar itina ettiğini, bıyıklarının her zaman düzgün kesildiğini söylemeye gerek yok. Dudaklarından eksik olmayan, büyük bir keyifle ve kibarca içtiği sigarası bu büyük öğretmenin en önemli aksesuarıydı.

Elinde çantası, sınıftan içeriye giren, boyu ortanın üstünde bu zarif adam sınıfta kendini hemen hissettirir, iyi kötü her öğrenci saygıyla ağzından çıkacak sözleri beklerdi. Önce yerine oturur, öğretmen defterine bir şeyler karalar, daha sonra kara tahtanın başına geçerdi. En karmaşık şekilleri tebeşirle bir hamlede çizer, sanki cetvel ve pergelle çizilmiş bu şekli güzel bir yazıyla süslerdi. Güzel yazısını karatahtada olduğu gibi defter ve sınav kâğıtlarında da görebilirdiniz.

Hanri Matalon'un iki ders yılı boyunca öğrencisi oldum. Önce 1968-69 ders yılında, 15-16 yaşlarında, Orta III talebesi olarak. İkincisi 1970-71 ders yılında 17-18 yaşlarında Lise I talebesi olarak.

Matalon'un sınıfına gelene kadar çok iyi matematik öğretmenleri görürdünüz. Bu öğretmenler iyi bir temel kurarlardı. Matalon öncelikle bu temeli pekiştirme yoluna giderdi. Nasıl mı? Geometrinin özünü teoremler oluşturur. Hanri Matalon bu teoremleri özenle öğretir, iki haftada bir yeni öğrettiği teoremlerden küçük bir sınav yapardı. Bir defter kâğıdı ikiye bölünür, yarım sayfada, sorulan

teoremin ispatına çalışırdık. Ancak daha önce bir iki öğrenci teorem ispatı için tahtaya davet edilirdi. Matalon'un öğrenci seçimi hem matematiksel, hem de demokratikti. Bir öğrenciye 200 ile 300 arasında bir sayı sorar. Cevap olarak aldığı sayıyı sınıf mevcuduna böler. Bölme sonunda kalan sayı sözlüye kalkacak öğrencinin numarasını verirdi. Teoremi ispatlayamayan ceza alırdı.

Yıllarca anlatıla anlatıla zamanın imbiğinden geçip lezzet kazanmış bilgiler öğrencilerin beynine bir daha çıkmamak üzere nakşediliyordu. O tarihlerde üniversiteye giriş sınavlarındaki matematik ve geometri sorularının neredeyse yarısı Matalon'un anlattığı konulardan çıkıyordu. Ve üniversiteye giriş zamanı gelip çatığında, sadece bir haftalık bir çalışma kifayet edecekti.

Sevmediğiniz dersi en fazla geçmek, geçebilmek için çalışsınız. Matalon dersi sevdiriyordu. Derste, 40 yıldır aynı oyunu oynayan bir tiyatro oyuncusu edasıyla sahne alıyor, ağzından dökülen sözler arasında ne bir eksik ne bir fazla bulunuyor, yeri geliyor verdiği bir es ile dikkat topluyor, yeri geliyor bir soruyla derse katılmaya davet ediyor, yeri geliyor dersten koparıyor uyarıyor, yeri geliyor konu dışına bir kaçamak yapıyordu. Derste konuyu bütün iliklerinize kadar hissediyordunuz. Zor bir problemin çözümüne katkı sağladığınız zaman gururlanıyordunuz. Özgüveninizin arttığını fark ediyordunuz. Bazen önceden sizi uyarıyor, sınavda bir tuzak olacağını ve çoğunluğun bu tuzağa düşeceğini söylüyordu. Size direnmeyi öğretiyordu.

Matalon'un kaprisi yoktu. Hakettiğiniz not neyse onu alırdınız. Kendi dersi dışında ne yaptığınız ne ettiğinizden haberi olurdu, ama belli etmezdi. Sizi iyiye ve güzele yöneltmek için gayret gösterirdi. Karşısındaki öğrencilere gösterdiği sevgi ve nazık üslup, saygı ve hayranlık olarak geri dönüyordu.

Yatılı okuyordum. Gün bitip, etüt saati geldiğinde matematik kitabını açıyor, ne kadar soru varsa çözüyordum. Yetmiyordu bir kaç ay sonra işlenecek konulara yöneliyordum.

Mezun olalı 40 yıl olacak. Hayatımın her günü matematik ile geçti. Bu bir hastalık değil. Ama hastalıklı Sayın Matalon bulaştırdı. İyi ki de bulaştırdı. ♦

* 1964-1973 arası Saint Joseph öğrencisi. Makina mühendisi.